

Firma maksaa ja suku kokoontuu

Tietääkseni Pietikäisen sukupuussa ei ole latvialaista haaraa, mutta niin vain aloitimme sukutapaamisen Latvia-aiheisella esitelmällä. Kyseessä oli ensimmäinen kerta, kun sukutapaaminen järjestettiin epämuodollisena kokoontumisena, ilman virallista vuosikokousta. Koska olin juuri julkaissut ensimmäisen kirjani *Firma maksaa*, jonka alaotsikkona on *Löytöretki Latviaan*, sain kunnian esiintyä tilaisuudessa.

Firma maksaa on tietysti kirjoittajansa unelma, sillä täydellisessä maailmassa firma maksaa aina kaiken. Lisäksi se on ainoa lause, joka on sama suomen ja latvian kielissä. Latvialaiset tosin kirjoittavat sen ”firma maksä”. Nykyisten suomalaisten ja latvialaisten esivanhemmat ovat siis käyneet keskenään kauppaa jo vuosituhansien ajan. Yhteistä sanastoa löytyy paljon: *pirts* tarkoittaa saunaa ja *laiva* venettä. Tutkittavaa löytyy lisää melkein joka lauseesta.

Itselleni Latvia on paitsi kiinnostuksen kohde, myös työmaa. Ansaitsen leipäni Rozentāls-seuran eli Suomi-Latvia-ystävyyssseuran toiminnanjohtajana, ja Latviaa tulee tutkiskeltua niin työn kuin huvinkin puolesta. *Firma maksaa* -kirjassa pohdiskelen Latviaa eri teemojen kautta. Käsiteltyä tulevat niin ruoka ja juoma kuin sotahistoria ja sukupuolten väliset suhteetkin. Myydessäni kirjaa eräässä kesätapahtumas-

sa ohikulkija jäi lehteilemään sitä. Hetken luettuaan hän kysyi, onko tämä sellainen huumorikirja. No, faktoina esitetyt asiat pitävät kyllä paikkansa, mutta muuten kirjoitustavassani saattaa näkyä Pietikäisten savolainen kulttuuriperintö.

Pietikäisten seikkailut uudessa maailmassa

Tutkittua tietoa suvun jäsenten vaiheista uudessa maailmassa sukutapaamisen osanottajille tarjosi Arto Pietikäisen esitelmä. Hän oli tutkinut Kanadaan muuttaneiden Pietikäisten elämäntarinoita. Harvassa lienevät suvut, joista ei olisi aikanaan lähtijöitä ollut.

Pietikäisten seikkailuista tarjosivat varsin elämänmakuista tietoa paikallislehtien artikkelit Atlantin takaa. 1900-luvun ensimmäisen puoliskon aikana niissä raportoitiin yksityiskohtaisesti kaikesta, mitä paikkakunnalla tapahtui. Tai emmehän me tiedä, tapahtuiko siellä kenties jotain hurjempaa, mutta ainakin ulkopaiikkakuntalaiset vierailijat ansaitsivat oman uutisensa, samoin rouva Pietikäisen tippuminen portaita. Sydäntä lämmitti kuulla, että eräs suvun jäsen oli 1950-luvulla astellut vihille ballerina pituisessa pitsi-

nelmassa, jonka kruunasi hartia pituinen huntu. Tarkkaan valitut sanat vastaavat useampaakin kuvaa ja toimivat vielä vuosikymmenten jälkeenkin.

Esitelmä huipentui yllätykseen, kun Arto Pietikäinen sai Sukuseurojen keskusliiton kultaisen ansiomitalin. Se myönnettiin hänelle ansioista sukututkimuksen parissa. Niitähän riittää: Arto on harrastanut sukututkimusta jo vuosikymmenten ajan ja tehnyt peräti kaksi kirjaa Pietikäisistä, niin Juvan kuin Ylä-Savonkin sukuhaaroista. Lisäksi hän on tutkinut myös äitinsä sukua. Pietikäisten sukuseurasakin Arto on ollut aktiivinen sekä varapuheenjohtajan että rahastonhoitajan tehtävissä.

Arja Pietikäinen-Vesala, Arto Pietikäinen ja Kirsti Pietikäinen Pietikäisten sukutapaamisessa 12.8. 2023. Kuva: Jenni Kallionsivu.

Hienon perinteen alkku

Oli hienoa nähdä, kuinka tärkeä tunnustus saajalleen oli. Iloisia olivat myös sukuseuran hallituksen edustajat, jotka pääsivät palkitsemaan ansioitunutta jäsentä. Myönteisen palautteen merkitys on valtava, myös yhdistystoiminnassa. Mitali tai muu kunnianosoitus jättää samalla jäljen historiaan ja näyttää jälkipolvillekin, että henkilön työtä on arvostettu.

Kokoontumisten välillä jäsenet ovat saaneet nauttia seuran sihteerin Kirsti Pietikäisen proosarunon muotoon puetuista jäsenkirjeistä. Seuran viestinnässä näkyy ja kuuluu tekijöidensä persoonallinen ääni. Loppujen lopuksi yhdistyksiin kuulutaan, jotta voitaisiin tehdä jotain yhdessä muiden ihmisten kanssa.

Ajatus siitä, että sukuseura järjestää joka toinen vuosi vapaamuotoisen sukutapaamisen, on tullut sen jäsenistöltä. (Olen sinnikkäästi lobannut seuran avainhenkilöitä toiveestani nimetä tapahtumaa Pietikäis-riehaksi, toistaiseksi tuloksetta.) Pohdiskelimme sukuseuran esimiehen kanssa tilaisuuden jälkeen siitä, kuinka napakan pituinen esitelmä tai pari on mukava tapa aloittaa tapaaminen. Se antaa ajattelemisen aihetta ja jutunjuurta. Tämä tapaaminen oli lajinsa ensimmäinen, mutta saattaa hyvinkin olla hienon perinteen alkku.

Sukuarkistot kuntoon

Vaikka itselläni ei olekaan sukujuuria Latviassa, sukututkimukseenkin voi työssäni ajoittain törmätä. *Firma maksaa* -kirjaankin oli sisällytettävä Rozentälsien pariskunnan rakkaustarinasta kertova luku. Tunsin suorastaan olevani sen velkaa heille, sillä olisihan työntantajallani Rozentäls-seuralla joku aivan toinen nimi, ellei Janis Rozentäls olisi salamarakastunut Elli Forselliin eräänä syksyisenä iltana Riassa vuonna 1902. Tunne oli molemminpuolinen, intohimoinen ja erinomaisesti dokumentoitu.

Jenni Kallionsivu.

Ellin elämäntarina suomalaislatvialaisten kulttuurisuhteiden keskiössä on tiedossamme, sillä hänen Suomeen jääneet sukulaisensa pitivät esimerkiksi saamansa kirjeet tallessa. Ellin sisarentyttären poika Antto Leikola on antanut niin minun kuin muidenkin aiheesta kiinnostuneiden tutustua sukunsa arkistoon. Hän on myös kirjoittanut Ellistä ja hänen suvustaan Rozentäls-seuran julkaisuihin.

Kuuluisien henkilöiden, kuten Janis ja Elli Rozentälsin, kirjeiden, valokuvien ja materiaalin voi toki arvata kiinnostavan tulevia sukupolvia. Yhtä merkityksellisiä voivat kuitenkin olla kenen tahansa arkistot. Historiaa voi katsoa monista eri näkökulmista, ja yllättävistä paikoista voi löytyä tärkeää lähdemateriaalia. Suvun arkistoja kannattaa kohdella arvostavasti. Kaikkea ei aina kannata säilyttää, mutta siitä, mikä päätetään pitää, tulee pitää hyvää huolta.

Jenni Kallionsivu

Firma maksaa. Löytöretki Latviaan on tilattavissa osoitteesta bit.ly/firmamaksaa. Koodilla SUKUVIESTI saat kirjan hintaan 18 e (+postikulut 5,90). Normaali hinta 20 e.

Sukuseurojen Keskusliitto SSK ry on sukuyhteisöjen valtakunnallinen keskusjärjestö, joka tuo sukuyhteisöt ja -harrastajat yhteen. Liiton tärkein tehtävä on tukea jäsenseurojensa toimintaa ja hoitaa niiden edunvalvontaa.

Keskusliitto toimii yhteistyössä kaikkien sukuharrastusyhteisöjen kanssa. Keskusliitto julkaisee Sukuviesti-lehteä ja tuottaa sukuseurojen ja harrastajien käyttöön kirjallista materiaalia, kuten alan oppi- ja käsikirjoja.

Tule mukaan kehittämään suomalaista sukuseuratoimintaa!

Jokainen rekisteröity sukuseura tai sukuyhteisö voi liittyä SSK ry:n jäseneksi. Lisäksi yhteisöt ja yksityishenkilöt voivat liittyä liiton kannattajajäseneksi.

Lue lisää toiminnastamme ja jäsenyydestä: www.suvut.fi

Sukumme eilen, tänään ja huomenna!

